

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Факультет фізичного виховання та спорту



АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ

**Збірник наукових праць за матеріалами
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
пам'яті доктора педагогічних наук,
професора Олександра Сергійовича Куца**

27 вересня 2018 року

Херсон 2018

УДК 796.062/796.077.575.7

ВВК 75.7

Рекомендовано до друку вченою радою факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету
(протокол № 1 від 17.09.2018 року)

Відповідальний редактор:

Голяка С.К. – доцент, кандидат біологічних наук.

Редакційна колегія:

Возний С.С. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Глухов І.Г. – доцент, кандидат педагогічних наук.

Грабовський Ю.А. – доцент, кандидат педагогічних наук.

Маляренко І.В. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Смутьський В.Л. – професор, доктор педагогічних наук.

Степанюк С.І. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Стрикаленко Є.А. – доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту.

Збірник містить наукові роботи учасників XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямку теоретичних та практичних аспектів дитячо-юнацького спорту.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

Актуальні проблеми юнацького спорту [Текст]: зб. статей XIII Всеукр. наук. конф. (27 вересня 2018 р.) /уклад.: С.К.Голяка. – Херсон: ХДУ, 2018. – 242 с.

| | |
|---|----|
| Харченко-Баранецька Л.Л. ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЕСЛЯРІВ-БАЙДАРОЧНИКІВ ВИЩОЇ СПОРТИВНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ..... | 54 |
| Чичкан О.А., Чичкан Олексій ЗМАГАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ЯК ОСНОВНИЙ КОМПОНЕНТ ДОСЯГНЕННЯ СПОРТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТУ..... | 58 |
| Щурова Крістіна МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ШВИДКІСНО-СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ КАРАТИСТІВ..... | 64 |
| СЕКЦІЯ 3. ГУМАНІТАРНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ | |
| Байрамов Р.Х., Бондар А.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО СПОРТУ НА ХАРКІВЩИНІ..... | 69 |
| Барановська Ю.В., Сільвестрова Ганна, Стрикаленко Є.А. ОЦІНКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ ГАНДБОЛІСТОК.... | 74 |
| Буран Вікторія, Коваль В.Ю. РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ СТЕП-АЕРОБІКИ..... | 78 |
| Василюк В.М., Ярмошук О.О., Юдкіна Х.В. ВИХОВНА ФУНКЦІЯ СПОРТУ У СТАНОВЛЕННІ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ..... | 82 |
| Голяка С.К., Глухов І.Г., Садовніченко Олексій ВІДНОШЕННЯ УЧНІВ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО- ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... | 87 |
| Голяка С.К., Котенко О.В., Разуменко О.В., Александров Олександр ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ УЧНІВ 3-4-х КЛАСІВ..... | 92 |
| Городинська І.В., Крупський Дмитро ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЗМІСТ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ..... | 98 |

7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 1 / Шиян Б. М. – Т.: Навч. кн. Богдан, 2001. – 272 с.

УДК 371.71:34.037

ВІДНОШЕННЯ УЧНІВ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ ДО ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Голяка С.К., Глухов І.Г., Садовніченко Олексій
Херсонський державний університет

Анотація. В статті розглядаються питання вивчення відношення учнів до здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності в умовах сільських шкіл. Показано, що значну роль для мотивації занять фізичною культурою є використання рухливих і спортивних ігор, силовій підготовки та танцювальних елементів на уроках. Серед різновидів фізкультурно-оздоровчої діяльності у позашкільний час у різних вікових періодах є допомога батькам по господарству, туристичні походи, відвідування спортивних секцій, плавання, їзда на велосипеді, спортивні ігри та легка атлетика.

Ключові слова: фізкультурно-оздоровча діяльність, учні, сільська школа.

Аннотация. Голяка С.К., Глухов И.Г., Садовниченко Алексей. Отношение учащихся сельской школы физкультурно-оздоровительной деятельности. В статье рассматриваются вопросы изучения отношения учащихся к осуществлению физкультурно-оздоровительной деятельности в условиях сельских школ. Показано, что значительную роль для мотивации занятий физической культурой играет использование подвижных и спортивных игр, силовой подготовки и танцевальных элементов на уроках. Среди разновидностей физкультурно-оздоровительной деятельности во внешкольное время в разных возрастных периодах является помощь родителям по хозяйству, туристические походы, посещение спортивных секций, плавание, езда на велосипеде, спортивные игры и легкая атлетика.

Ключевые слова: физкультурно-оздоровительная деятельность, учащиеся, сельская школа.

Annotation. Holiaka S. K., Hluhov I.G., Sadovnichenko Oleksiy. The Attitudes of pupils of the rural school to physical culture and health. The article deals with the study of the attitude of students to the implementation of physical culture and recreational activities in rural schools. It has been shown that the use of mobile and sports games, strength training and dance elements in the classroom plays a significant role in motivating physical education. Among the varieties of physical education and recreation activities in out-of-school time in different ages is assistance to parents at the farm and in the garden, hiking tours, visiting sports sections, swimming, cycling, sports and athletics.

Key words: physical culture and health activities, students, rural school.

Постановка проблеми. В даний час істотно зростає роль фізичної культури і спорту як чинника вдосконалення людини та суспільства. Здоровий спосіб життя в цілому, фізична культура і спорт зокрема є соціальним феноменом, об'єднуючою силою та національною ідеєю, сприяючою розвитку сильної держави та здорового суспільства [2, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як вказують Б.Ф.Ведмеденко, 2004, В.Сольовйов, 2012, системотвірним у фізкультурно-оздоровчій діяльності є виховання відповідального ставлення до здоров'я, розвиток внутрішньої мотивації до регулярних занять фізичною культурою і спортом, формування в учнів стійкої потреби у фізичних навантаженнях [1, 4]. Системно-діяльнісний підхід до фізкультурно-оздоровчої роботи з сільськими учнями передбачає педагогічний вплив на всі сфери їхньої життєдіяльності (освітню, родинну, позашкільну), реалізацію потенціалу всіх елементів навчально-виховного процесу для оздоровлення школярів, орієнтацію фізкультурно-спортивної роботи на системні зміни у зміцненні здоров'я і фізичному вихованні учнів [4].

На думку В.М.Малинина, 2009, система фізкультурно-оздоровчої діяльності ЗНЗ у сільській місцевості буде ефективною, якщо: враховуватимуться соціокультурні умови функціонування сільської школи, особливості контингенту учнів, можливості педагогічних працівників [3]. Крім цього слід здійснювати модернізацію фізкультурно-оздоровчої діяльності відбуватиметься на основі інтенсифікації навчальної та позаурочної роботи, спільних дій педагогічних і медичних працівників, батьків і соціальних партнерів. Важливим значенням також є збільшення обсягу цілеспрямованої фізичної активності школярів на тиждень, а фізична підготовка учнів повинна здійснюватися шляхом поєднання навчальної та позаурочної навчально-тренувальної фізкультурно-оздоровчої роботи з обов'язковими спортивними змаганнями різних рівнів [3].

Подібне необхідно реалізовувати в умовах сільських шкіл, а також врахування вивчення відношення учнів до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи, що і визначило проблему нашого дослідження.

Мета дослідження: вивчити відношення учнів до здійснення фізкультурно-оздоровчої роботи в сільській школі.

Організація та методи дослідження. Оцінку відношення учнів до здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності у сільській школі здійснювалася за допомогою анкетування (анкета містила 10 питань з відкритими відповідями). В анкетуванні прийняли участь 114 учнів Горьківської ЗОШ та Новопавлівської ЗОШ Каланчацького району Херсонської області, віком від 8 до 16 років. Всіх обстежуваних ми поділили на три групи: молодші школярі 8-10 років у кількості 28 осіб (14 хлопців та 14 дівчат), середні класи віком 11-14 років у кількості 42 особи (19 хлопців та 23 дівчини) та учні старшої школи 15-17 років у кількості 44 особи (22 юнаки та 22 дівчини).

Результати досліджень та їх обговорення. Для визначення відношення учнів шклімо здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності нами опрацьовано результати анкетування учнів різних ланках школи. При аналізі відповідей на питання учнів молодших класів нами спостерігаються відмінності у відповідях на питання у статевому відношенні. Так, на перше питання «До якої категорії Ви відносите стан свого здоров'я?» більшість хлопців віднесли до «відмінне» та «добре» по 28,6 %, а більшість дівчат оцінили своє здоров'я як «відмінне» – 35,7 %. Один хлопчик відмітив у своїй анкеті, що стан його здоров'я «дуже поганий» (7,1%). Серед дівчат таких осіб не виявилось.

На питання «Чи впливають на стан здоров'я уроки фізичної культури?» більшість хлопців та дівчат відповіли про «середній» вплив, відповідно: 28,6% та 35,8%. Із результатів анкетування учнів видно, що у більшості родин дуже багато часу приділяють фізичній культурі та руховій активності (3 питання) та вважають за потрібне бережливе ставлення до свого здоров'я (4 питання).

Відмітили також, у своїй більшості, позитивну роль рухливих ігор на уроках фізичної культури як потужного стимулу занять фізичними вправами. Майже всі учні займаються різними видами фізичної культури та руховою активністю з різним часом, що витрачається на них. Так, діти займаються ранковою гімнастикою (21,4-28,6%), займаються у спортивних секціях (50%), проводять індивідуальні заняття вдома після шкільних занять (35,7-42,9%). Всі учні відвідують уроки фізичної культури (100%), але є учні, які майже не займаються фізичною культурою окрім уроків (7,1%).

На питання «Чого б нового міг би запропонувати на заняттях з фізичної культури вчитель?» більшість хлопчиків та дівчаток відповіли «більше рухливих ігор» (50%). Серед різновидів фізкультурно-оздоровчої діяльності у позашкільний час у дітей цього віку переважаюча є допомога батькам по господарству та городу (64,3%), дещо менше відвідування спортивних секцій (50%) та туристичні походи (50-57,1%). На питання «Чи можуть систематичні заняття фізичною культурою та спортом бути протиположними шкідливим звичкам?» більшість відповіли, що «можуть» (57,1-64,3%).

З результатів анкетування учнів середніх класів видно, що й серед них також багато оцінюють свій стан здоров'я на позитивні оцінки. Так, «добрим» своє здоров'я вважають 36,8 % хлопців та 34,8 % дівчат.

Більшість учнів відповіли, що уроки фізичної культури спричиняють середній вплив на їх здоров'я (34,8-47,4%), але значна кількість хлопців відповіла про «великий» вплив цих занять на здоров'я (33,8%), а дівчат значна кількість відповіли про «відсутність впливу» (30,4%).

Із результатів анкетування учнів видно, що більшість вважають, що у їхніх родин достатньо багато часто приділяють часу фізичним вправам та руховій активності (79-86,9%). Вважають, що необхідно піклуватися про своє здоров'я (52,6-65,2%). Жодна дитина не відповіла, що їй байдуже стан свого здоров'я.

Відмітили також, у своїй більшості, позитивну роль рухливих ігор (42,1-60,9%) на уроках фізичної культури як потужного стимулу занять фізичними вправами. Хлопці також відмітили силову підготовку (31,6%). Діти називали за вподобання різні естафети, стрибки, бігові вправи, акробатичні вправи. Сільські хлопці середнього шкільного віку у своїх анкетах відповіли, що вони витрачають на заняття фізичними вправами більше, ніж 4 години (63,2%). Тоді як у дівчат відповіді розділилися: 30,5% займаються 2-4 години фізичними вправами, 26% - 4-6 годин, 30,5% - 6 і більше годин. Зовсім мало осіб займаються фізичними вправами менше 2 годин (13-15,8%). Майже всі учні займаються різними видами фізичної культури та спорту з різним часом, що витрачається на них. Так, діти займаються ранковою гімнастикою (10,5-13%), займаються у спортивних секціях (50-57,8%), проводять індивідуальні заняття вдома після шкільних занять (26,4-28,3%). Всі учні відвідують уроки фізичної

культури (100%), але є учні, які майже не займаються фізичною культурою окрім уроків (5,3-8,7%). Діти пропонують вчителю на уроках фізичної культури більше проводити рухливих (30,5-31,6%) та спортивних ігор (26-26,4%).

Найбільше у позашкільний час діти витрачають на допомогу батькам по господарству (84,3-91,3%). Плавання (у літній період), їзда на велосипеді, відвідування спортивних секцій, спортивні ігри теж займають важливе місце у фізкультурно-оздоровчій діяльності сільських підлітків у позашкільний час. На питання «Чи можуть систематичні заняття фізкультурою та спортом бути протиположними шкідливим звичкам?» більшість відповіли, що «можуть» (52,3-73,7%).

При аналізі даних анкетування учнів старших класів ми спостерігаємо дещо різні результати окремо юнаків та дівчат. Так, на перше питання «До якої категорії Ви відносите стан свого здоров'я?» більшість юнаків відповіли «відмінно» та «задовільно» по 36,4%, а більшість дівчат оцінили стан свого здоров'я «відмінним» та «добрим» по 31,8 %. Жоден з учнів не визнав стан свого здоров'я дуже поганим.

На питання «Який вплив на стан здоров'я мають уроки фізичної культури?» більшість дівчат відповіли «великий» та «середній» (по 31,8%), а більшість юнаків відповіли, що «середній» - 63,6%. Із даних анкетування учнів видно, що у більшості родин заняттях фізичною культурою та руховою активністю приділяється дуже багато часу (72,7-81,8%). Також можна відмітити, що половина юнаків та дівчат вважають, що необхідно піклуватися про своє здоров'я (50-54,5%). Дівчата також відмітили, у своїй більшості, позитивну роль рухливих ігор (52%) на уроках фізичної культури як потужного стимулу занять фізичними вправами. Хлопцям більше до вподоби, окрім рухливих ігор, ще й силові вправи.

Сільські юнаки на заняття фізичними вправами витрачають більше, ніж 4 години свого часу - 81,9% випадків, а дівчата - 63,7%. Майже всі учні займаються різними видами фізичної культури та спорту з різним часом, що витрачається на них. Так, старшокласники займаються ранковою гімнастикою (13,7-18,2%), займаються у спортивних секціях (22,8-36,4%), проводять індивідуальні заняття вдома після шкільних занять (13,7-27,2%). Всі учні відвідують уроки фізичної культури (100%), але є учні, які майже не займаються фізичною культурою окрім уроків (9,1-27,2%).

Юнаки пропонують вчителю на уроках фізичної культури більше приділяти уваги спортивним іграм (36,4%) та різним змаганням (27,2%), тоді як дівчата відмітили, що доречно було б на уроках фізичної культури проводити танцювальні вправи, аеробіку, дихальні вправи, оздоровчі види гімнастики (до 50%). Найбільше час у позашкільний час діти витрачають на допомогу батькам по господарству (68,2-86,4%). На питання «Чи можуть систематичні заняття фізкультурою та спортом бути протиположними шкідливим звичкам?» більшість відповіли, що «можуть» (72,3-77,3%).

Якщо порівняти кількісні показники на всі питання анкети різних вікових груп можна відмітити наступне:

1. Більшість учнів оцінюють стан свого здоров'я позитивно та вважають,

що уроки фізичної культури (у більшості випадків) мають середній вплив на їх здоров'я.

2. У всіх вікових групах більшість дітей вважають, що у їхніх родинах досить багато часу приділяють фізичним вправам та руховій активності і піклуванню про здоров'я.

3. У відповідях всіх вікових груп ми спостерігаємо значну роль для мотивації занять фізичною культурою використання рухливих ігор на уроках.

4. Діти молодших класів більше часу витрачають на заняття фізичним вправам порівняно з дітьми старших класів, зокрема порівняно більша їх частка, займається ранковою гімнастикою, а разом з учнями більше відвідують спортивні гуртки. Багато учнів різних вікових періодів багато часу витрачають на індивідуальні заняття фізичними вправами.

5. Більшість дітей молодшого та середнього шкільного віку рекомендували б учителю більше уваги приділяти на уроках фізичної культури рухливим та спортивним іграм. У старшокласників пріоритетними були на уроках фізичної культури спортивні ігри, силова підготовка та танцювальні елементи.

6. Серед різновидів фізкультурно-оздоровчої діяльності у позашкільний час у всіх вікових періодах є допомога батькам по господарству та городі, менше туристичні походи, спортивні секції (молодші діти, підлітки), плавання та їзда на велосипеді (підлітки), і спортивні ігри та легка атлетика (молодші діти, підлітки).

7. Більшість учнів, як молодшого вікового періоду, так і подальших вікових періодів розуміють, що систематичні заняття фізичною культурою та спортом можуть бути противагою шкідливим звичкам. Але частина учнів, особливо старших класів вважають, що ці два явища нашого суспільства можна поєднувати.

Висновки. Встановлено, що значну роль для мотивації занять фізичною культурою є використання рухливих, спортивних ігор, силової підготовки та танцювальних елементів на уроках. Серед різновидів фізкультурно-оздоровчої діяльності у позашкільний час у всіх вікових періодах є допомога батькам по господарству та городі, менше туристичні походи, відвідування спортивної секції (молодші діти, підлітки), плавання та їзда на велосипеді (підлітки), і спортивні ігри та легка атлетика (молодші діти, підлітки).

Перспективи подальших досліджень полягають у підборі і реалізації фізкультурно-оздоровчої діяльності з врахуванням інтересів школярів.

Література

1. Ведмеденко Б.Ф. Особливості педагогічної технології виховання інтересу в учнів до занять фізичною культурою. / Б.Ф. Ведмеденко // Фізична культура в школі. – 2004. - №3. – С. 22-23.

2. Голяка С.К. Формування валеологічної освіти учнів на уроках фізичної культури / С.К.Голяка, С.С.Возний // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. - Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури»: зб. наук. праць. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2016. – Вип. 3К1 (70)16. - С.346-349.

3. Малинин В. М. Развитие системы физкультурно-оздоровительной деятельности сельской школы : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / В. М. Малинин. — М., 2009. — 176 с.

4. Соловійов В. Розвиток фізкультурно-оздоровчої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості / Педагогіка і психологія професійної освіти. - № 6. - 2012. – С.103-111.

5. Физкультурно-оздоровительная работа в школе: Пособие для учителя / С.А.Баранцев, Г.В.Береуцин, Г.И.Довгаль, И.Н.Столяк; / Под ред. А.М.Шлемина. – М.: Просвещение, 1988. – 144 с.

УДК 796.012.1–057.874

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ УЧНІВ 3-4-х КЛАСІВ

Голяка С.К., Котенко О.В.*, Разуменко О.В.*, Александров Олександр
Херсонський державний університет
Херсонська гімназія №1.*

Анотація. В статті розглядаються питання вивчення динаміки фізичної підготовленості учнів 3-4 класів. Встановлено, що показники тестування розвитку фізичних якостей у більшості випадків виявилися вищими в учнів 4-го класу. З'ясовано, що на I та II етапах тестування в значній більшості випадків хлопчикам та дівчаткам як 3-го, так і 4-го класів характерний достатній рівень виконання нормативів.

Ключові слова: учні молодших класів, фізична підготовленість.

Аннотация. Голяка С.К., Котенко Е.В., Разуменко О.В., Александров Александр. Сравнительная характеристика физической подготовленности учащихся 3-4-х классов. В статье рассматриваются вопросы изучения динамики физической подготовленности учащихся 3-4 классов. Установлено, что показатели тестирования развития физических качеств в большинстве случаев оказались выше у учащихся 4-го класса. Показано, что на I и II этапах тестирования в значительном большинстве случаев мальчикам и девочкам как 3-го, так и 4-го классов характерен достаточный уровень выполнения нормативов.

Ключевые слова: учащиеся младших классов, физическая подготовленность.

Abstrakt. Holiaka S.K., Kotenko O.V., Razumenko O.V., Alexandrov Alexander. The comparative characteristics of physical preparedness of pupils of 3-4 classes. The article deal with the questions of studying the dynamics of physical preparedness of pupils of 3-4 classes are considered. It is established that the indicators of testing the development of physical qualities in most cases were higher for students in the 4th grade. It was found that in the first and second stages of testing, in most cases, boys and girls of both 3rd and 4th grade are characterized by a sufficient level of compliance with the standards.

Key words: students of lower grades, physical readiness.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останнім часом, в країні, разом із погіршенням стану здоров'я, спостерігається і зниження рівня фізичної підготовленості школярів [1, 5]. Так, за даними Міністерства охорони здоров'я України близько 90% дітей, підлітків та юнаків мають різні відхилення у стані здоров'я, а 59% - незадовільну фізичну підготовленість. З кожним роком різко збільшується кількість учнів, яких за станом здоров'я відносять до спеціальної медичної групи.